УДК 658.15

СИДОРЧУК А.В.
магістрантка, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»
ЧУМАЧЕНКО О.Г.
к.е.н., доцент, ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК»

ФІНАНСОВИЙ ЛІЗИНГ В УКРАЇНІ: ПОТОЧНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

В сучасних умовах реформування української економіки дослідження процесів розвитку і регулювання фінансового лізингу набуває особливої актуальності. Це пов'язано з необхідністю теоретичного осмислення і практичного вирішення цілого ряду важких задач, що стоять перед нашим суспільством, перш за все задач структурної перебудови української економіки і розвитку в ній конкурентних начал.

Метою роботи є дослідження особливостей розвитку та сучасного стану фінансового лізингу в Україні

Лізинговий бізнес дуже позитивно впливає на економіку країни: сприятливо діє під час перехідного періоду, який характеризується спадом виробництва, нестабільністю фінансового сектора, кризою банківської системи. На даному етапі творення української економіки більшість підприємств України неспроможна власними коштами здійснювати технічне оснащення виробництва та фінансувати інвестиційні проекти. Фінансовий лізинг – один з факторів зростання економіки України, тому, що 80-90% основних фондів економіки є застарілими. Для зростання ВВП, необхідне нове обладнання та відповідні технології.

Слід зазначити, що розвиток фінансового лізингу розвивається на базі діючого застарілого законодавства. Сьогодні він здійснюється трьома надавачами: банками, фінансовими компаніями та юридичними особами, які отримали ліцензію на фінансовий лізинг. Саме остання форма, яку декілька років тому започаткували Національної комісії з регулювання ринків фінансових послуг (Нацкомфінпослуг), дала непогані результати. Якщо взяти портфель результатів першого кварталу 2019 року, то він зріс майже на 4,5% до першого кварталу 2018 року – на 1,125 мільярда гривень.

Аналізуючи структуру за напрямами фінансового лізингу слід відзначити, що після транспорту слідує сільське господарство; на третьому місці – будівництво, добувна промисловість, металургія, сфера послуг.

Активізується розвиток фінансового лізингу у медичній галузі. Клініки починають активно співпрацювати з лізингодавцями. Ринок фінансового лізингу переважно працює не в роздрібному напрямку, а у корпоративному секторі. Але в останньому кварталі 2018 року спостерігається покращення результатів: на 7,7% зросли обсяги лізингу з фізичними особами, а з фізичними особами-підприємцями на 8,5%.

Для того щоб роздрібний ринок фінансового лізингу розвивався необхідні не тільки економічні, але й законодавчі передумови. Нова редакція законопроекту про фінансовий лізинг понад два роки знаходиться на розгляді в парламенті. В цій редакції законопроекту захищено інтереси двох сторін – лізингодавця і отримувача, що позитивно вплине на динаміку процесів

Якщо у світі ринок фінансового лізингу використовується дуже активно, то в Україні він ще на стадії започаткування, і банківська система не дуже користується цими послугами, окрім кількох банків. ПриватБанк є лідером і, за вирахуванням резервів, в 2018 році склав більше 3 мільярдів гривень обсягу портфелю. Друге місце займає Укрексімбанк з його міждержавними угодами лізингу. Третє місце – за Укргазбанком, четверте – за ТАСкомбанком; і, на п'ятому місці – ОТР Банк. %.

Укргазбанк ввів продукт лізингу в грудні 2017 року. За 2018 рік банк підписав контрактів більше ніж на 1 мільярд гривень. Основні напрями – комунальна техніка для державних підприємств. З 2019 року Укргазбанк зацікавився екологічним напрямом та готовий фінансувати екопроекти не тільки в кредит, а й в лізинг.

ТАСкомбанк наростив портфель лізингових операцій порівняно з попередніми роками в два рази, насамперед для фінансування залізничних вагонів. Це надто цікавий та перспективний ринок для перевізників, експедиторів і сільськогосподарських підприємств.

На сьогоднішній час впроваджено компенсацію на залізничні вагони для аграрних підприємств. Якщо в групі компаній є агропідприємство і оператор вивозить власне зерно, він отримує компенсацію, але, як тільки він починає надавати послуги іншим аналогічним підприємствам, то компенсація відміняється. Не дивлячись на двояку систему компенсації, всі заводи по виробництву вагонів завантажені. роботою.

На жаль, сьогодні не можна вважати ринок фінансового лізингу рівноправним. В банках, на відміну від лізингових компаній діє Постанова НБУ №351 від 30/06/2016 року, яка віднесла лізинг до кредитної операції з відповідними наслідками. Лізинг менш ризиковий продукт ніж банківський кредит ,але надто повільно рухаються в нарощуванні лізингового портфелю.

На відміну від регулятора (Нацкомфінпослуг), банківські установи мають збирати набагато більше документів з клієнтів, що «відлякує» потенційних клієнтів. Також впливає і щорічне рев'ю, згідно якого банк може змінити умови договору або навіть розірвати його. У фінансових компаніях процес оформлення набагато швидший та потребує меншої кількості документів.

Дослідивши сучасний стан ринку лізингових послуг в Україні, можна зробити висновок, що лізинг є перспективним напрямом діяльності та має значний потенціал розвитку, адже основні фонди України значно зношені. Однак, на сьогодні, лізинг не набув популярності в Україні через ряд причин, таких як законодавча неврегульованість, відсутність рівних можливостей у лізингових компаній і банків та необізнаність населення щодо фінансових послуг.

На нашу думку, слід приділяти більшої уваги механізмам активізації лізингового ринку в Україні через зміни законодавства та популяризації цього інструменту в Україні.

Список використаних джерел:

1. *Аграрне інформаційне агентство:[сайт]. – Режим доступу: http://agravery.com/uk/posts/author/show?slug=top-3-trendiv-na-rinku-lizingu-v-ukraini*
2. *Борисюк О.В. , Міщанчук О.О. Ринок лізингових послуг в Україні: проблеми та перспективи розвитку / О.В Борисюк., О.О. Міщанчук // Науковий вісник ХДУ. – 2014. - № 5. –С. 22-25.*
3. *Смірнова О.О. Розвиток лізингового бізнесу в Україні: сучасний стан та можливості застосування іноземного досвіду / О.О. Смірнова // Фінанси, облік і аудит. – 2014. - № 1 (23). – С. 128-140*
4. *Стенограма круглого столу «Фінансового клубу»:[сайт].- Режим доступу: https://finclub.net/kruglij-stil-finansovij-lizing-v-ukrajini-onlajn-translyatsiya.html*